

השבת של רבי נחמן מברסלב

כל מה שמתגדל ומתפאר שם הצדיק יותר מתגדל ומתפאר שם השם יתברך ביותר. (קל"מ ב', סז)

טוב להגיד ולשיר נ נח נחמ נחמן מאומן לזכות לכל הישועות

שבת מקץ

ולא נודע כי באו אל קרבנה ... (מא, כא)

וכל זה הוא בחינת חלום פרעה, שכלל החלום הוא שהרע שהוא השקר בחינת חשך בחינת שבע פרות הרעות ושבע שבלים הרעות התגברו כל כך על הטוב עד אשר "ותבלענה וכו' ותבאנה אל קרבנה ולא נודע כי באו אל קרבנה וכו'". וכל זה מרמז על אריכת הגלות, שאלופי עשו ממש שהם העכו"ם, וכן המנהיגים של שקר, מתגברים כל כך, עד שכמעט נבלע הטוב והאמת ולא נודע כי באו אל קרבנה. וכמו שכתוב בתקונים תקון כ' (דף נב.) על פסוק זה, וזה לשונו: וי לישראל כד אתבלע בערב רב דעליהו אתמר ולא נודע כי באו אל קרבנה ומראיהו רע כאשר וכו', עד 'יהו שריה לראשי' (איכה א, ה) אנון ערב רב, עליהו אתמר (ישעיה א, כג): שריך סוררים וחברי גנבים כלו אהב שחד וכו'. נמצא שקורא השרים והמנהיגים של שקר בשם גנבים, כי הם עיקר הגנבים הגוברים דעת ההמון עם, עד שאי אפשר לעמוד עליהן, בבחינת "ולא נודע כי באו אל קרבנה". ויעקב אבינו כשראה זאת ברוח קדשו, מה שיהיה באחרית הימים האלה, תמה. אבל הפקח השיב לו כי אף על פי כן ניצוץ אחד וכו', דהיינו על ידי יוסף הצדיק שהוא יודע לפתור ולתקן בחינת חלום פרעה, על ידו יתתקן הכל, וסוף כל סוף יתגלה האמת (ועיין בפנים ותבין) (לקוטי הלכות - הלכות גניבה ה' - ל"ג):

ויוסף הוא השליט ... (מב, ו)

הצדיק האמת, ממנו כל ההשפעות והברכות כידוע, בחינת ויוסף הוא השליט הוא המשביר לכל עם הארץ. שכל עם הארץ, שהם כל בני אדם שבעולם, כלם יונקים ומקבלים השפעתם רק מהצדיק שהוא בחינת יוסף, שהוא בחינת יסוד החמישי יסוד הפשוט שהוא בבחינת קצו של יוד שהוא החיות הצדיק הנעלה בכל הארבע יסודות. ועיקר מעלת ויגדלת הצדיק האמת הוא על ידי מידת הענוה ושפלות, בחינת "ונחנו מה". כי ענוה גדולה מכלם כמו שאמרו רבותינו ז"ל. וכל אחד כפי מה שמבטל עצמו ומרגיש שפלותו באמת, כמו כן הוא זוכה להתקרב באמת להצדיק האמת. וכן כל מה שהוא מתקרב יותר להצדיק ונכלל בו באמת, כמו כן הוא זוכה יותר לבחינת ענוה באמת, שזה כל תקונו כמבאר בפנים. ואז נמשך עליו ברכה ותוספות שפע ורב טוב, בבחינת מאן דהוא זעיר הוא רב [מי שהוא קטן הוא גדול] (לקוטי הלכות - הלכות ערלה ה' - אות ד' מתוך אוצר היראה - צדיק - קנ"א):

שלחו מכם אחד ... (מב, טז)

וזה (בראשית מב, טז): שלחו מכם אחד ויקח את אחיכם וכו' ויבחנו דבריכם האמת אתכם, כי כל זמן שאין מתקבצים שנים עשר השבטים יחד אין מברר האמת וכו' (וכן מרמז עניין זה בפליאה מובא בילקוט הראובני על פסוק זה עיין שם). ועל כן עתה כל אריכת הגלות בעוונותינו הרבים הוא על ידי הסתרת עצם האמת כמו שכתוב (דניאל ח, יב): ותשלך אמת ארצה, והאמת נעשה עדרים עדרים (סנהדרין זז.). וכל אחד אומר שאצלו האמת, ובאמת יש אצל כל אחד מישראל איזה נקדה של אמת, כי כלם מזרע יעקב שהוא עצם האמת, וכל ישראל נקראים בלה זרע אמת (ירמיה ב, כא), אבל אף על פי כן מחמת תאוות עולם הזה וטרדותיו בפרט תאוות המשגל שהוא פגם הזווגין, ותאוות ממון שהוא פגם הפרנסה, על ידי זה השקר שהוא החשך מסבב מאד מאד את האמת, ועל ידי זה אריכת הגלות בעוונותינו הרבים. כי אי אפשר שיהיה האמת בשלמות כי אם כשיתקבצו כל ישראל יחד לבחינת יוסף שהוא בחינת הצדיק האמת, ועל כן עתה עיקר התקון והתקוה הוא על ידי המתקבים לנקדת האמת וכו' (לקוטי הלכות - הלכות קריאת התורה ו' - י"ח):

ואת גביעי גביע הכסף ... (מד, ב)

עיקר התגלות יוסף לאחיו, שזה היה אצלם חסד גדול ורחמים רבים וישועה גדולה להם ולאביהם יעקב אבינו, עליו השלום, כל זה היה על ידי הגביע שהיה באמתחת בנימין, שבתחילה היה להם מזה מרירות וצער גדול מאד, ולבסוף היה נעלם בעינין זה ישועה גדולה ורחמים רבים. ועל כן מובא בספרים באמת, שסוד היגביעי הוא אותיות י"ג ע"ב, היינו י"ג פעמים ע"ב, בחינת תליסר מכילין דרחמי [שלוש עשרה מידות של רחמים], שהם כלל הרחמים והחסד. וזה רמז לנו לידע ולהודיע, כשהאדם בצער גדול ומר מאד עד שמעקם את לבו מאד מאד יחזק את עצמו וידע ויאמין שגם זה לטובה, ובודאי נעלמין רחמים נפלאים במרירות הצער הזה, רק שצריכין לצעק ולהתפלל להשם יתברך ולחכות לרחמי יתברך (לקוטי הלכות - הלכות הודאה ו' - אות מ"ה מתוך אוצר היראה - יסורין וישועה - ט'):

עצות ותפילות

(עצות המבוארות - חנוכה, אות ד')

כפי שכל אחד זוכה לפעול ביום הכפורים בבקשת "סלח נא", היינו כפי שזוכה לפעול אצל השם יתברך על מחילת חטאיו ועוונותיו, כן הוא זוכה לקדושת חנוכה. כי קדושת חנוכה נמשכת מן הסליחה של יום הכפורים, כי חנוכה מרמז על חנוכת בית המקדש. היינו שעל ידי קיום מצוות נר חנוכה, כמבואר בסעיפים הקודמים, ובפרט כמבואר בסעיף ג', עניין חנוכה, על ידי זה זוכה להמשיך קדושת בית המקדש. ולזאת זוכים על ידי פעולת סליחה ומחילה של יום כיפור, כמבואר בלקוטי מוהר"ן חלק שני (סימן ז') בתורה "כי מרחמם ינהגם".

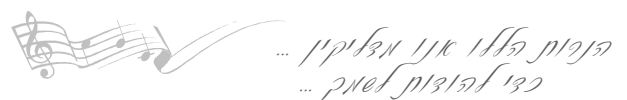

ועיקר קדושת בית המקדש שממשך בחנוכה, היא הזיכה בדעת אמתית לדעת ולהודיע (דברים ד, לט) "כי ה' הוא האלקים". היינו שידע ויאמין שכל הענינים שנדמה לו כי נפעלים הם בדרך הטבע, כולם בהשגחתו הפרטית יתברך הם. ורק כדי לנסות את האדם אם יאמין בהשגחה פרטית, הלביש השם יתברך את השגחתו בדרך הטבע, הן בכלל הן בפרט. וצריך לדעת ולהאמין שהשם יתברך הוא בורא כל העולמות וכל הנבראים, ומנהיג ומושל בהם לבדו וכל הסבות, מאורעות והרפתקאות בכלל ובפרט, הכל נפעל בהשגחתו הפרטית בלי שום חיוב טבעי כלל. וצריך לדעת ולהבין ששום נברא אינו יכול לעשות טובה או רעה בלי השגחתו יתברך. כך מבואר בלקוטי הלכות.

על כן, כאשר האדם זקוק לטובה או להנצל מרע, יפנה רק אל השם יתברך בתפילה ובקשה. כי מלבדו אין כח שיוכל להושיעו מן הרעה, ומלבדו יתברך אין כח שיוכל להיטיב עמו. ועל ידי הדעת האמתית הזאת נצולים מעוונות, שזה עיקר הרחמנות על ישראל. היינו שעיקר הרחמנות על יהודי הוא שיוכה לדעת אמתית, לדעת כי ה' הוא האלקים, כמבואר למעלה בסעיף זה. דעת אמתית זאת צריך להכניס גם בילדים ובתלמידים מדור לדור ולנצח נצחים, ועל ידי זה זוכים להשגות גדולות ואמתיות, המכונות "מקיפים". והשגות אלה הם עיקר שעשועי עולם הבא ולאפשר לזכות על ידי הדלקת שמן הקדוש של נר חנוכה שמקיימים באמונה, ביראה ואהבה כראוי. ועל ידי זה גם זוכים לפרנסה קדושה שנמשכת מן הרצון העליון. היינו שזוכים לדעת ולהאמין שהפרנסה נמשכת ברצונו יתברך ובהשגחתו הפרטית שלא על פי טבע.

ועל ידי פרנסה זוכים בעת האכילה לרצון מופלג, היינו לגעגועים וכסופים ללא שיעור אל השם יתברך. וזאת יוכל להבין כל אדם, שלחנוכה כזאת, כמבואר למעלה, אפשר לזכות רק על ידי התקרבות אמתית לצדיק אמת שהוא רחמן אמת, היינו שיוכל להכניס בכל אדם לפי מדרגתו, דעת אמתית, שזה עיקר הרחמנות שאפשר לרחם ולהיטיב, כמבואר למעלה.

... וזכנו ברחמיך הרבים לקדשת חנכה. ותעזרנו בכל שנה ושנה שזכה לפעל בקשותינו ומשאלותינו לטובה ביום הכפורים הקדוש, שתמחל ותסלח לעוונותינו ולעוונות עמך בית ישראל ותעביר אשמותינו בכל שנה ושנה, "סלח נא לעוון העם הזה כגדל חסדך וכאשר נשאת לעם הזה ממצרים

ועד הנה". ושם נאמר, "ויאמר ה' שלחתי כדברך". שלח נא, מחל נא, כפר נא על כל חטאתינו ועוונותינו ופשעינו שחטאנו ושעווינו ושפשענו לפניך מנעורנו עד היום הזה. חנני אלקים כחסדך כרב רחמיך מוחה פשעי. הרב כבסני מעווינו ומחטאתי טהרני. הסתר פניך מחטאי וכל עוונותי מוחה. וזוכה על-ידי המחילה והסליחה של יום הכפורים, לקבל על-ידי-זה קדשת ימי החנכה הקדושים, שהם חַכְתּוּ הבית, וזוכה להמשיך עלינו בימי החנכה קדשת הבית המקדש... (ל. תפילות ב' – תפילה נ"ד)

סיפור

(ספר ימי מוהר"ת [רבי נתן] – סימן נה)

© ... ביום שאחר יום הכפורים, הוא יום שלישי בשבת בבוקר, נכנסו אליו העולם והיה בדיחא דעתה ודבר עם העולם בפנים שוחקות, ואני עדיין לא התפללתי אז, ואחר שגמרתי תפלת שחרית, נכנסתי גם כן אליו והוא היה עדיין מדבר עם העולם בפנים שוחקות, ואנשי טפליק עמדו אז לפניו וזאק אותם הרבה, וכן דבר עם כלנו באהבה ובשמחה. ואחר כך, יצאתי מחדר שהיה יושב שם לחדר השני ועמדתי שם עם אחיו רבי יחיאל זכרוננו לברכה ועם עוד אנשי-שלומנו, ואני הייתי מצפה מאד להראות עוד הפעם את הקונטרסים שכתבתי מהתורה שאמר אז, באותו ראש השנה, אך היה לי בושה ולא יכלתי להעז פני גדוד להטריחו בזה, ובקשתי מאחיו רבי יחיאל הנ"ל שיחזק אותי בזה, וחזק אותי הרבה עד שנתגברתי ונכנסתי אצלו זכרוננו לברכה, וצוה לסגור הדלת ועמדתי לפניו אני לבדי, והוא ישב על כסא באמצע הבית, והראיתי לו הקונטרסים הנזכרים לעיל, וראה אותם היטב ותקן לי כל מה שטעיתי או חסרתי שם, גם היה אז כמה עניינים שלא זכרתים ולא כתבתים כלל, כמו עניין ראש השנה ועניין הראה המבאר בהתורה הנ"ל שלא היה נכתב אז עדיין כלל, כי נשכח ממני העניין. והוא חזר עמי כל זה וסדר לי הכל כתקונו בפנים יפות בפנים מסבירות באהבה בשמחה בהתקרבות גדול.

ואחר כך, אחר שגמר לחזר עמי כל התורה הנ"ל, ענה ואמר: "ועתה המקרא", היינו שעדיין לא פירש לנו פרוש הפסוק "תקעו" על פי התורה הנ"ל, כי בשעת אמירת התורה, התחיל מהפסוק "תקעו", אך כשגמר התורה, לא סיים לפרש המקרא הזה על פי התורה הנ"ל, ועתה אחר יום הכפורים זיכתי שהוא בעצמו התעורר לפרש לי הפסוק הזה כנזכר לעיל, ותכף אמר לי תורה נוראה ופירש לי כל הפסוק על פי התורה הנ"ל, וזה היה הסיים מאמירת תורתו בחייו, כי אחר כך לא אמר עוד שום תורה.

מה אשיב לה' וכו' שזיכתי לשמע מפיו הקדוש תורה בעת

ההיא וקרב אותי אז בהתקרבות גדול, ודבר הרבה מנפלאות תורתו ומסדר הבניין הנורא של תורתו איך היא מקשרת ונבנית ומסדרת בסדר נפלא, ותפס אז את הפסוק "וירא מנוחה כי טוב וכו'" המובא בהתורה הנ"ל ופירש שם מנוחה זו נבואה וכו', ואמר אז כאן חוטפין זה העניין ומתחילין לקשר הבניין מכאן מעניין נבואה וכו', וזה אי אפשר לבאר כי אם לבקי היטב בדרכי תורתו הקדושה. ואחר כך יצאתי מלפניו והלכתי תכף לכתוב כל זה באר היטב, והוא זכרוננו לברכה ישב עדיין בחדר הנ"ל ודבר עם הרבה אנשים והכל בשמחה בפנים שוחקות.

ואז, באותו היום שהוא אחר יום הכפורים, היה צריך לצאת מדירה זאת להדירה שישב בה קודם ראש השנה, כי באומין ישב בקיץ זה בכמה דירות, בתחילה נכנס בבית רבי נחמן נתן מן ד' אייר עד אחר שבועות, ואחר כך יצא משם וישב בבית רבי יוסף שמואל, משם יצא ונכנס לבית אחר סמוך לשבת נחמו, ובכל זה יש הרבה לספר ואין כאן מקומו. ואחר כך, קודם ראש השנה, יצא מזה הבית לבית רבי נחמן נתן לפי שעה, להיות שם מראש השנה עד אחר יום הכפורים, מחמת ששם הוטב בעיניו להתפלל ולומר תורה בראש השנה, ולא יצא משם עד יום הנ"ל שהוא יום אחר יום הכפורים, ונשתהה שם עד אחר חצות, ואחר כך יצא משם ונכנס לבית הנ"ל שישב שם קודם ראש השנה ושם נסתלק.

כשחזר ונכנס לבית הנ"ל, והתחלנו לסדר להעמיד לו כלי הבית כראוי, ורצינו להעמיד לו מטתו, ובכל מקום שרצינו להעמיד לו, לא הוטב בעיניו, עד שמצאתי מקום לקח הקאמאדע מהמקום שעמדה שם ולהעמיד שם המטה, וזה המקום הוטב בעיניו והועמדנו שם מטתו. ואחר כך נסתלק על אותה המטה במקום זה, והבנתי כוונתו למפרע, שבשביל זה היה מדקדק כל כך על מקום עמידת מטתו, כי נקדת המקום שנסתלק שם היה מוכן ומזמן משנים קדמוניות מכבר לזה כאשר הבנו מדבריו הקדושים שאמר ביום שקודם הסתלקותו וכו' כמבואר במקום אחר.

ותכף כשנכנס בבית זה, לא הראה עוד פנים שוחקות, ואז חזרתי והראיתי לו מה שכתבתי מהתורה הזאת ששמעתי מפיו הקדוש בזה היום,

והביט בה ושאלתי אותו עוד מה שנסתפקתי שם והשיב לי ובאר לי היטב, אבל הכל בחלישת כח, ובכל אלו הימים היה חלוש מאד, ואני הייתי טרוד אז בכתיבת התורה, כי מחמת שתקן לי הרבה וכו' הכרחתי לחזר ולהעתיקה ולסדרה מחדש, ומחמת זה לא הייתי רגיל להיות לפניו כל כך מיום שלישי הנ"ל עד חמישי. והוא זכרוננו לברכה שאל עלי בכל עת היכן אני, גם היה סברא אצלי ליסע לביתי על סכות כי לא רצינו להעלות על דעתנו שיתלך לא, אף על פי שראינו חלישותו הגדולה וכנזכר לעיל, אבל רחמיו יתברך לא כלים וחושב מחשבות לבל ידח ממנו נדח, וחמל עלי ועל כל התלויים בזה, וסיבב סיבות ברחמיו למעני, ועיכב אותי שם עד שזיכתי להיות אצל הסתלקותו הנורא.

שיחות

(מ' ישראל אודסר, זצ"ל - המשך)

... כל מיני תחבולות, כל מיני עצות, לחשוב על זה ולעשות למעלה מכווננו, לא לישון ולא לאכול, אין זמן! צריכים לרחם על ישראל, אפילו אחד אם הוא מתקרב לרבנו, זה ישועה כזה מה שאי אפשר לשער, שמחת השם יתברך ושמחת הצדיק, ושמחת כל הצדיקים, כן. העיקר תלוי בזה, רבנו! כל הגאולה תלויה בהתגלות רבנו בעולם, ה"ליוקוטי מוהר"ן", וגם כן משיח יגלה... אנחנו צריכים לעשות כל מה שיכולים, השם יתברך עושה את שלו ואנחנו צריכים לעשות את שלנו. אם אנחנו רואים, שרוצחים רוצים להרוג איזה ישראל, צריכים למסור נפשנו להציל אותו, השם יתברך יעזור! לא. אתה צריך להציל! ככה רוצה התורה והשם יתברך. כתוב בתורה, אם אתה רואה שחבר הולך עם חמור, והוא נפל עם משא, אז יכולים להגיד: השם יתברך יציל אותו! לא. אנחנו צריכים לעשות שלנו, ניצוץ אחד יוצא מעץ ושוּרף את כל הרע, את כל החושך. זה נס שכזה שלא

היה בעולם, נס חדש, היה מחלוקת כזה, היו צריכים, חס ושלום, לשכוח כלל, ולהפך, כל מה שעובר זמן יותר, הוא [רבינו הקדוש] מתפרסם יותר...

רבנו הקדוש מדבר בתורתו, שהעניין שלו הוא רבי ותלמידים, כל החסידים, גדולים וקטנים, אין גדולים ואין קטנים, כולנו חברים! הפתק היה מונח בארון, ואחר כך היה עליו סכנות גדולות, לפני מלחמת היטלר, ביקשו ממני מפולגיה לשלוח להם, הם שמעו מזה, ושלחתי. זה היה שיעון ממש, דבר כזה לא שולחים בדואר, אבל אני לא יכולתי לסרב לחברים כאלה, אז שלחתי את זה, והם החזירו לי, וקיבלתי את זה בדואר, כוח של התחזקות, שהוא מרים אדם מתכלית הירידה לתכלית העלייה, משל, כאן כתוב "מאד היה קשה לי לרדת אליך", אז חס ושלום, אני צריך לחפור קבר ולקבור את עצמי מגודל הבושה, אצל רבנו הקדוש דבר כזה, אם אצלו קשה, זה ירידה... ותכף אחרי ירידה כזו, הוא מחייה אותי, הוא מרים אותי: "תלמידי היקר"...

(ספר אבי הנחל א' - מכתב עח)

מכתב

☞ ב"ה, ח"י אדר תשכ"ד.

לכבוד חמדת לבי ועיני, יאר ה' בלבך אור הדעת של הצדיק שיתגלה לעתיד בשלמות על-ידי מלך המשיח, ויפקח עיניך בתורתו ויוליכך בדרכי עצותיו, ותזכה במהרה להשקות כל העולם במימי חכמתו, שעל-ידי זה יתקן העולם לגמרי.

עכשיו, כל עיקר תקוננו הוא רק על-ידי הצדיק הגדול שיכול לירד לעמק הנפילה והירידה של כל אחד ולהעלותו בחכמתו הנפלאה לתכלית תכלית העליה, ואם היה כל העולם מתבטלים אליו אזי כבר היה הכל מתקן לגמרי. אבל בעוונותינו לא די שאינם מתבטלים אליו, רק אדרבא, הבעלי גאווה השקרנים ועזי פנים חולקים ומדברים חרופים וגדופים ושקרנים וליצנות ולשון הרע על הצדיק האמת ואנשיו כשרי הדור האמתיים, עד אשר נשלך האמת ארצה, ועל-ידי זה נעשה כל הקלקולים שבעולם, ומזה עיקר אריכת הגלות. ועתה כל תקוותנו שיתקן הכל על-ידי משיח צדקנו שיגלה אור הדעת של הצדיק האמת בכל העולם, ויבטל המחלקת ויעשה שלום נפלא בעולם.

לזכות לבטול השקר והתגלות האמת, הוא על-ידי שמבטל את עצמו ואת כבודו מכל וכל בתכלית הבטול עד שהוא בבחינת עפר ממש, ואז יזכה להתקרב להצדיק ולחיות חיים טובים אמתיים וטובים.

כל מי שרוצה לילך בדרך האמת וחס על חייו האמתיים באמת, אזי הוא צריך להיות חזק ואמיץ וגבור חיל מאד לעמד כעמוד ברזל כנגד המונעים, ולא יסתכל כלל על בני העולם ולא על אביו וחותרו ואשתו ושאר המונעים הרוצים להרחיקו מהצדיק האמת.

אוהבך ועבדך הנאמן המסור לך בכל לב ונפש.

המעתיק ישראל דב אודסר